

Transcript Podcast Episode P1

Richard: Hei, tervetuloa tähän EcoGreen-podcastin jaksoon. Tämänpäiväinen vieraani on Michael Nagel, joka on kestävän kehityksen kasvatuksen asiantuntija, ja hän kertoo meille jotain tästä aiheesta ja kuvailee sen merkitystä poliittiselle kasvatukselle yleensä. Hei Michael! Ensinnäkin haluaisin tietää, kuka olet, mitä teet ja mikä yhdistää sinut tämänpäiväisen podcastin aiheeseen.

Michael: Hei, mukava olla täällä. Olen Michael Nagel. Työskentelen poliittisen didaktiikan alalla Hannoverin demokratian didaktiikan instituutissa, ja kuten sanoitte, käsittelen poliittista kasvatusta kestävän kehityksen ja sosioekologisten muutosten kasvatuksen yhteydessä. Toisaalta teen tätä osana väitöskirjaa, jota parhaillaan työstän. Tutkin politiikanopettajien kestävyyskäsitteitä kehittääkseni didaktisia lähestymistapoja nimenomaiseen poliittiseen kasvatukseen kestävän kehityksen edistämiseksi, ja toisaalta työskentelen myös esimerkiksi Klima Aktiv -hankkeen parissa. Kyse on siitä, että kouluissa luodaan nuorille tilaa osallistua ilmastopolitiikkaan, ja haluamme seurata tätä ilmastopoliittista osallistumista ja tehdä siitä käyttökelpoisen oppimiskokemuksen. Mutta aihe on minusta hyvin jännittävä myös työni ulkopuolella, ja olen myös sitoutunut sosiaaliseen oikeudenmukaisuuteen ja ilmasto-oikeudenmukaisuuteen eri aloilla. Aihe on siis hyvin lähellä sydäntäni, ja olen iloinen, että voin yhdistää sen tällä tavalla.

Richard: Richard: Erittäin mielenkiintoista! On selvää, että teillä on monia viitekohtia aiheesta ja erilaisia näkökulmia kestävän kehityksen koulutukseen (ESD). Jos voisit lyhyesti selittää tämän minulle tietämättömälle henkilölle: Mitä kestävän kehityksen koulutus oikeastaan on?

Michael: Kyllä, hyvä kysymys! Ensinnäkin kestävän kehityksen koulutus on Yhdistyneiden kansakuntien kehittämä maailmanlaajuinen koulutusohjelma. Peruskivi laskettiin ehkä jo Saksassa Agenda 21:n myötä vuonna 1992, ja sen jälkeen Yhdistyneet Kansakunnat on edistänyt sitä yhä uusilla ohjelmilla. Tämä ESD 2030 -ohjelma on parhaillaan käynnissä, ja sen tavoitteena on edistää niin sanottua Agenda 2030:a, jossa on nämä 17 kestävän kehityksen tavoitetta, jotka ovat varmasti monille tuttuja. Se on yksi taso. Mutta YK:n lisäksi myös monet muut toimijat, jotka edistävät sitä jokapäiväisessä käytännön työssään ja käsitteellisessä työssään, ovat edistäneet ESD:tä, ja näin ollen ESD:llä on hyvin erilaiset juuret. Toisaalta se on peräisin ympäristökasvatuksesta tai rauhankasvatuksesta, ihmisoikeuskasvatuksesta tai globaalista oppimisestä. Siksi aiheet, kuten kestävyys planeettarajojen edessä, ovat usein tärkeässä asemassa, mutta myös globaali keskinäinen riippuvuus, joka puolestaan tulee enemmän globaalista oppimisestä. Viime kädessä se, mitä ESD tarkoittaa, riippuu aina jossain määrin siitä, kuka ESD:tä tekee. Niinpä erityisesti toimijat muokkaavat sitä. Ei ole olemassa yhtä ainoaa määritelmää, josta kaikki voisivat sanoa: "Olen siitä samaa mieltä". Ehkä paras tapa ilmaista se on hieman ytimekkäästi: kestävä kehitys edistävä koulutus on koulutusta, jolla pyritään edistämään kestävä kehitys - mitä se sitten onkin.

Richard: Puhutte jo eri tasoista. Yhtäältä kyse on kestävän kehityksen edistämisestä laajassa kontekstissa, ja toisaalta se koskee myös jokaista meistä. Miten nämä tasot liittyvät mielestäsi toisiinsa tai keitä ESD viime kädessä puhuttelee?

Michael: Tämä on toinen jännittävä kysymys, koska sähkömagneettinen kehitys vaikuttaa lopulta kaikkiin. ESD on erittäin tärkeää myös siksi, että meillä on tällä hetkellä elämäntapa ja talous, joka perustuu ihmisten ja luonnon hyväksikäyttöön. Ja ihmisen toiminta ylittää yhä enemmän planeettamme rajat. Voimme nähdä tämän esimerkiksi ilmastokriisissä tai biologisen monimuotoisuuden kriisissä; globaalien järjestelmien toimintaa rajoitetaan ja epäselvissä tapauksissa ne lakkaavat toimimasta. Seurauksia ovat veden niukkuus, elintarvikepula ja sairauksien lisääntyminen, mikä tarkoittaa, että ihmisten hyvinvointi on vaarassa. Tämä ei vaikuta kaikkiin ihmisiin yhtä paljon, mutta jo valmiiksi syrjäytyneet tai heikossa asemassa olevat ryhmät eivät pysty suojautumaan näiltä seurauksilta erityisen hyvin, ja siksi ne kärsivät erityisen kovasti. Tämä myös ylläpitää ja vahvistaa globaalia ja sosiaalista eriarvoisuutta. Lähtötilannetta voidaankin kuvata moninkertaiseksi sosiaalis-ekologiseksi kriisiksi. Myönnettäköön, että tämä on hieman hankala termi, mutta mielestäni se on varsin osuva. Vastaus tähän kriisiin, toisin sanoen koko ihmiskunnan, koko maailman kohtaamaan kriisiin, on kestävyys ajatuksena. Vastauksena tällaiseen kriisiin tai oivallukseen siitä, että asiat eivät voi jatkua entisellään. Ja tätä varten tarvitsemme muutosta, tämän nykyisen elämäntavan ja talouden muutosta. Emme voi määritellä tätä muutosta teknokraattisessa prosessissa joidenkin asiantuntijoiden toimesta tai jotakin sellaista ja sitten vain panna sitä täytäntöön, vaan siitä on neuvoteltava demokraattisessa prosessissa, eli koko yhteiskunnan hakuprosessissa, miten tämä muutos tapahtuu, ja mahdollisimman monien ihmisten olisi voitava osallistua siihen, eikä vain sellaisten ihmisten, joilla on tiettyä asiantuntemusta tai jotka työskentelevät niin sanotuissa kestävyiden kannalta merkityksellisissä ammateissa tai jotakin sellaista, vaan mahdollisimman monien ihmisten. Tämä edellyttää vastuuntuntoisia ihmisiä, joilla on toisaalta tietty määrä tietoa, mutta toisaalta ennen kaikkea poliittisia analyysi-, harkinta- ja toimintataitoja, jotta heillä on mahdollisuus auttaa muokkaamaan näitä usein ristiriitaisia neuvotteluprosesseja kestävä kehityksen osalta ja osallistua niihin itse. Tältä osin ESD vaikuttaa siis kaikkiin, koska se on koulutusta, jonka tavoitteena on antaa ihmisille mahdollisuus muokata itse kestävyttä tai kestävää kehitystä.

Richard: Jos sanotte, että koulutuksella on jo nyt mahdollisuus edistää näitä taitoja yksittäisten ihmisten, kansalaisten ja oppilaiden osalta, jotta he voisivat osallistua tähän prosessiin ja muokata sitä, mitä mielestänne olisi tärkeää tehdä koulutuksessa, jotta tämä voitaisiin toteuttaa tulevaisuudessa? Koska tämän aiheen vaikeus on se, että ympäristömme muuttuu jatkuvasti. On jatkuvasti löydettävä uusia käsitteitä, jotta voidaan toteuttaa ESD:tä.

Michael: Aivan, joten minusta on tärkeää, että tämä ESD:n muutosvaatimus ei koske vain koulutuksen tavoitetta vaan myös itse koulutusta. ESD koskee siis myös itse koulutusta, haluaa luoda uusia opetus-/oppimismuotoja ja muuttaa itse koulutusjärjestelmää, eli tapaa, jolla me kokonaisuudessaan opimme. Tässä mielessä ESD ei koske vain yksittäisiä oppiaineita tai kursseja, vaan se kohdistuu kaikkiin koulutuskonteksteihin. Toisin sanoen kaikkien koulutuskontekstien pitäisi ottaa ESD jollakin tavalla käyttöön, vaikka tämä tapahtuukin tietysti eriasteisesti. Hyvin usein ESD:n toteuttamisessa on kuitenkin puutteita rakenteiden eli talouden ja yhteiskunnan rakenteiden osalta. Hyvin usein ongelmia ja haasteita, jotka johtuvat elinkeinon tuhoutumisesta, kuten edellä kuvattiin, käsitellään ja tutkitaan jollain tavalla ESD-kursseilla. Joissakin tapauksissa esitellään myös lähestymistapoja vaihtoehtoihin, mikä toimii todella hyvin monissa perinteisissä ESD-ohjelmissa. Mutta syitä siihen, miksi tämä tuhoaminen jatkuu, vaikka vaihtoehdot ovat ilmeisesti tiedossa ja vaikka valistuskampanjoita on järjestetty vuosikymmeniä, ei useinkaan tuoda esiin. Tämä puuttuu hieman, eli ESD:ssä analysoidaan hyvin harvoin sosiaalisia valta- ja hallintasuhteita tällä tavoin. Sen sijaan etsitään ratkaisuja uhkaavaan ekologiseen katastrofiin

yksilölliset muutokset käyttäytymisessä, esimerkiksi tietoisessa kulutuksessa tai muissa yksilöllisissä päätöksissä. Hiilijalanjälkeen viitataan usein, ja siinä annetaan ymmärtää, että voimme ratkaista ilmastokriisin yksinkertaisesti ajamalla hieman vähemmän autolla tai syömällä vähemmän lihaa. Tieteessä on jo pitkään ollut selvää, että yksilöllisillä käyttäytymisen muutoksilla ei pystytä ratkaisemaan tätä valtavaa kriisiä, vaan tarvitsemme rakenteellisia ratkaisuja, että meidän on tarkasteltava rakenteita: Mitkä rakenteet ovat vastuussa siitä, että tämä kriisi on syntynyt ja että se etenee edelleen? Kuitenkin yksilöllistämällä tämä ja ehdottamalla, että voimme ratkaista kriisin yksittäisillä kuluttajapäätöksiin liittyvillä päätöksillä, kriisi epäpolitisoidaan ja syyt jätetään syrjään, mutta pahimmassa tapauksessa jopa vakautetaan sillä, että rakenteet pysyvät piilossa. Tämän vuoksi tarvitsemme mielestäni nimenomaan poliittista ESD:tä, joka yhtäältä hyödyntää jo vakiintuneen ESD:n vahvuuksia, mutta myös hyödyntää poliittisen kasvatuksen kokemuksia ja käyttää niitä ESD:n edelleen kehittämiseen. Koska tämän kriisin voittamiseksi meidän on puututtava rakenteisiin, ja juuri siksi tarvitsemme ESD:tä, joka tekee näin.

Richard: Richard: Lopuksi vetoamus poliittisesti suuntautuneemman Euroopan sosiaalipolitiikan kehittämisspolitiikan puolesta. Paljon kiitoksia, Michael Nagel, näkemyksistäne.

Michael: Paljon kiitoksia ja onnea projektinne kanssa.

Richard: Kiitos!